

Kultuur > Teater

Tellijale

ARVUSTUS > Donbassis keelatud lipp ja tuhandeaastane Ukraina

Andrus Karnau, ajakirjanik
15. veebruar 2024, 00:01

Lavakooli õpilaste «Ukraina avastamine» jätab mälestuse Ukrainast kui värvilisest, kergejalgselt ja rütmilisest, vabadust armastavast maast. — Foto: Siim Vahur

Kuula

Podcastid

«Ukraina avastamine» jääb meelde kui kerge ja helge lavastus, kus kordagi otsesõnu praegust Vene-Ukraina sõda ei nimetata. Hunti pole kombeks nimepidi kutsuda.

Nii meenutatakse lavastuses Krimmi annekteerimist ja seda, et 2022. aastast alates okupeeritud aladel pole lubatud ukraina keelt ja kirjandust ega ajalugu õpetada, aga kaks viimast aastat käinud suuremahulisest sõjategevusest ja kümnetest tuhandetest surnutest ei räägita.

Sõjast räägitakse, Põhjasõjast ja Teisest maailmasõjast ning veel terveist hulgast ammu-ammu juhtunust. Aga need on kõik kusagil ammu olnud sündmused, kangelaslikkuse kauge kaja.

«Ukraina avastamine»

Aleksei Navalnõi tütar aasta aega tagasi:
isa tervis läheb aina halvemaks ja...

00:00 / 00:00

1

Laval kõik lavakunstikooli XXXI lennu tudengid

Esietendus 31. jaanuaril Salme kultuurikeskuse suurel laval

«Ukraina avastamine» on kui iseseisvusmanifest ja ka sissejuhatust Ukraina kultuuri ja ajalukku. Mängivad lavakooli õpilased, idee pärineb nende juhendajalt Anu Lambilt. Rahva ette toodi see juba mullu koostöös erateatriga Ekspeditsioon ning nüüd on lavastus jõudnud viieks öhtuks Salme kultuurikeskusesse Kalamajas, kus praegu tegutseb Linnateater. Kolm korda võib «Ukraina avastamist» veel veebruari lõpus näha.

Teada saamise janu

Kuigi sõda on Donbassis käinud juba kümme aastat, niisama kaua on olnud okupeeritud Krimm, pandi Vene-Ukraina sõda tähele õieti alles kaks aastat tagasi, veebruaris 2022. Korraga tuli mõista, et Kiievi nimi on õieti Kõijv ja Ukraina presidendi õige nimekuju on Volodõmõr Zelenskõi. Inimestele, kes elanud Eestis okupatsiooni ajal, on see teada, et iseseisvust manifesteerida võib ka luuletusi lugedes ja lauldes.

Nii et kõik, kes tahtsid toetada ukrainlaste võitlust ülekaaluka sissetungijaga, võisid annetada raha ja õppida ukraina keelt ja kultuuri tundma. Õppimise ja teada saamise janust on kantud ka lavastus.

Sinikollaselt kujundatud lava ning rahvalaulud ja -tantsud mõjuvad kui Ukraina iseseisvuse deklaratsioon ja toetusavaldus ühtaegu. Tajuda võib seda ka Eesti vastupanuvõitluse meenutusena. Sellest polegi palju aastaid möödas, kui sinimustvalge oli Eestis keelatud, nagu sinikollane lipp praegu Donbassis ja Krimmis.

Noored inimesed laval õnneks seda aega pole näinud, kui laulupidu oli vastupanuvõitluse akt. Ajaline distant ja isikliku muserdava kogemuse puudus annab neile laval ka kerguse ja õhulisuse, nende jaoks on mälestus mustadest NKVD autodest, mis viisid inimesi vangilaagrisse, vaid üks lugu paljudest.

Laval ei ole manifest, vaid näitemäng, mis on kui ukraina kultuuri ja ajaloo tund. See on õpetlik illusioon, aga ikkagi vaid kujutluspilt.

Hirmu puudumine laval annabki erilise meeleolu. Unustada ei maksa ka seda, et laval ei ole manifest, vaid näitemäng, mis on kui ukraina kultuuri ja ajaloo tund. See on õpetlik illusioon, aga ikkagi vaid kujutluspilt.

0.75

✓ 1

1.25

Aleksei Navalnõi tütar aasta aega tagasi:
isa tervis läheb aina halvemaks ja...

00:00 / 00:00

1

vahel jagatud tekstidest lavastus koosnebki. Mõni noor näitleja luges nii, et ei saanud kõrvu kuuldust lahti, aga mõne monoloogi ajal kippus tähelepanu hajuma. Keegi on parem, keegi natuke nõrgem, aga see pole tähtis, sest hea oli kuulata.

Rohkem kui loeng-koolitund

Agas nii esimene kui ka teine vaatus lõppevad kujunditega, mis tõstavad kokkuvõttes lavastuse kõrgemale loeng-koolitunnist. Vaataja viiakse esmalt kuhugi Ukraina külla, kus pole jälgegi Vene okupatsioonist või praegustest raketi- ja suurtükirünnakutest. Tagasi kuhugi tuhande aasta tagusesse aega, mil Ukraina riik hakkas vormuma, aega, mil Moskva riigist poldud veel kuuldudki, sest seda polnud olemas.

Sinikollaselt kujundatud lava ning rahvalaulud ja -tantsud mõjuvad kui Ukraina iseseisvuse deklaratsioon ja toetusavaldus ühtaegu. — Foto: Siim Vahur

Kõige huvitavam osa lavastusest on ilmselt lõik, mis pühendatud Ukraina teatriuendajale Les Kurbasele. Ukraina teatriajaloo taust on ka kui venestamise õppematerjal. Näiteks oli 19. sajandil alates aastast 1876 lubatud ukraina keeles mängida ainult etnograafilisel ainel põhinevaid näidendeid. Viis aastat hiljem keeld küll leevenes, nii et tohtis mängida ka teisi näidendeid ukraina keeles, aga tingimusel, et samal õhtul tuleb mängida ka venekeelne lavastus. Ja ukraina keeles etendusi andvad trupid tohtisid tegutseda ainult rändteatrina.

Sellistes tingimustes pidas ukraina teater vastu ning etnograafiliste näidendite esitamise kogemusest võttis omakorda tuld lavastaja Les Kurbas.

Teistest suurematest või väiksematest Ukraina kultuuri- ja poliitikaelu suurkujudest, kellest lavastuses juttu, oli vaataja ikka vähemalt ääri-

0.25

0.5

veeri kuulnud, aga Kurbase traagiline saatus oli midagi sellist, millest siinmail vist varem räägitud ei ole. Kes täpsemalt tahab teada, võib [lavastuse teksti internetist alla laadida.](#)

0.75

✓ 1

1.25

Kui iseenesest mõistatavalt näevad, et end kuule tegevusi...

Aleksei Navalnoi tütar aasta aega tagasi:
isa tervis läheb aina halvemaks ja...

1x [Settings] [Close]

vabadust armastav maa.

Pm Soovitame lugeda

KULTUUR

ARVUSTUS › «Ukraina avastamine» kui lavastatud iseseisvusmanifest

KULTUUR

Finantsvabadus saab uue tähenduse: Draamateater teeb peagi ajalugu

ARVAMUS

RAINER SAKS › Ukraina hävitas veel kaks Vene lennukit ja seda väga olulises piirkonnas

POSTIMEES

GALERII › Palju õnne: Kadiorus avati Eesti sünnipäevasoovide kaart

KULTUUR

Abilinnapea Joosep Vimm sõjavastasest näitusest: kunstnikel on vabadus raskel teemal avalikku arutelu algatada

ELU24

SÄUTSUD › «Parem reklaamistress kui sõjastress!» Linnaruumi kerkinud näitus kütab kirgi ka ühismeedias

Päevatoimetaja

Author

Ralf Sauter

ralf.sauter@postimeesgrupp.ee

Reklaam

Kuulutuste tellimine:

kuulutus@postimees.ee

(+372) 739 0397

Reklaam Postimehe paberlehes:

reklaam@postimees.ee

(+372) 666 2445

Reklaam Postimees.ee veebides:

veebireklaam@postimees.ee

(+372) 666 2230

Kontakt

Vihje:

(+372) 507 3066

vihje@postimees.ee

Tellimustega seotud küsimused:

(+372) 666 2525 (E-R 8-17)

levi@postimees.ee

Toimetuse sekretär:

(+372) 666 2202

sekretar@postimees.ee

Jälgi meid

Mobiilirakendus

Tehnilised küsimused ja ettepanekud:

tehnoloogia@postimeesgrupp.ee

Privaatsusteatis

Privaatsuspoliitika

Kasutustingimused

Töötajad

Reklaam

Kuulutused ajalehte

Tellimine

Uudiskirjad

0.25

0.5